

Alina Walenia

Funkcja kontroli zarządczej w wykonywaniu budżetu w układzie zadaniowym w sektorze finansów publicznych

Function of managerial control while executing the budget in the task-based arrangement within the public finance sector

Stosownie do przepisów ustawy o finansach publicznych kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych w jednostce dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, zgodne z międzynarodowymi standardami (INTOSAI) określone zostały w formie komunikatu i ogłoszone w Dzienniku Urzędowym przez Ministra Finansów.

Zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków ministra w kierowanych przez niego działach administracji rządowej, wójta (burmistrza, prezydenta miasta, przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego) oraz kierownika jednostki sektora finansów publicznych. Niewypełnienie lub niewłaściwa realizacja obowiązków w zakresie kontroli zarządczej objęta jest odpowiedzialnością za naruszenie dyscypliny finansów publicznych na podstawie znowelizowanej ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Wprowadzenie

W ostatnim okresie istotnym zadaniem dla Polski jest wprowadzenie niezbędnych reform finansów publicznych, których celem powinno być doprowadzenie do zmniejszenia deficytu sektora finansów publicznych, a tym samym stworzenie przestrzeni dla zwiększenia efektywności i poprawy struktury wydatków publicznych. Zgodnie z „Planem rozwoju i konsolidacji na lata 2010 – 2011 zaprezentowanym przez Prezesa Rady Ministrów¹, kluczowym zadaniem dla Rządu RP są prace nad konsolidacją finansów publicznych, w tym nad wzmocnieniem ram instytucjonalnych i organizacji finansów publicznych.

Istotnym narzędziem wspomagającym osiągnięcie trwałej stabilności finansów publicznych jest poprawa priorytetyzacji wydatków publicznych możliwa dzięki efektywnemu stosowaniu układu zadaniowego budżetu państwa jako instrumentu wspomagającego zarządzanie w obszarze finansów publicznych oraz stopniowe wprowadzanie przeglądu wydatków nakierowane na ocenę obowiązujących planów

---

¹ „Plan rozwoju i konsolidacji finansów 2010-2011”, zaprezentowany przez Prezesa Rady Ministrów w dniu 29 stycznia 2010 r.

budżetowych². Efektywne planowanie wieloletnie i wdrożenie do planowania oraz zarządzania publicznego budżetu zadaniowego pozwoli – zgodnie z zapisami w „Planie rozwoju i konsolidacji finansów na lata 2010-2011” na: „zwiększenie efektywności zarządzania i wydatkowania środków publicznych oraz wiarygodności, przejrzystości i przewidywalności polityki fiskalnej przez powiązanie wydatków ze średnio i długookresowymi priorytetami rządu”.

Budżet zadaniowy różni się od tradycyjnego budżetu ujęciem poszczególnych wydatków w odpowiednich działach oraz rozdziałach klasyfikacji budżetowej, czyli przydzieleniem kwot przewidzianych w budżecie do konkretnych inwestycji, nie np. inwestycji drogowych, w ujęciu ogólnym, jak ma to miejsce w budżecie tradycyjnym. Jest to więc bardziej zaawansowana, rozbudowana wersja budżetu w tradycyjnym tego słowa znaczeniu³. Nieodłączną cechą budżetu zadaniowego jest stały monitoring realizacji celów oraz mierzenie efektywności poniesionych wydatków, co pozwala na maksymalne wykorzystanie środków finansowych. W osiąganiu celów, poprzez stałą kontrolę postępów oraz metodyczne podejście do oceny pomaga kontrola zarządcza i audyt wewnętrzny. Kontrola zarządcza stanowi ogół działań podejmowanych w jednostce sektora finansów publicznych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, terminowy i oszczędny. Zasady kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego oraz koordynacji w jednostkach sektora finansów publicznych określają przepisy cyt. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. nr 257, poz. 1726).

W świetle zasygnalizowanego problemu zmian w zarządzaniu w sektorze finansów publicznych z wykorzystaniem układu zadaniowego budżetu państwa przedstawiono uwarunkowania dotyczące wdrażania budżetu zadaniowego, ze szczególnym uwzględnieniem zadań i podzadań funkcji państwa 21 – Polityka rolna i rybacka. W oparciu o analizę materiału empirycznego stanowiącego obowiązujące akty prawne w zakresie wdrażania zasad budżetu zadaniowego przedstawiony został tryb opracowywania budżetu zadaniowego, zasady ewidencji księgowej i sprawozdawczości w ramach wykonania budżetu w układzie zadaniowym oraz informacji o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym. Przedmiotem rozważań w niniejszym artykule jest ocena wpływu kontroli zarządczej na proces prawidłowego realizowania wydatków budżetowych określonych dla poszczególnych funkcji państwa oznaczających obszary działania państwa. Do przeprowadzenia oceny wykorzystane zostały wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w wybranych jednostkach sektora finansów publicznych funkcjonujących w woj. podkarpackim.

Uwarunkowania wdrażania budżetu zadaniowego

Podstawowym aktem prawnym określającym zasady i tryb sporządzania budżetu państwa w układzie zadaniowym jest cyt. ustawa o finansach publicznych. Przepisy ustawy o finansach publicznych (art. 2 pkt 3) zdefiniowały **układ zadaniowy** jako

---

² Lubińska T., *Budżet zadaniowy w Polsce. Reorientacja z wydatkowania na zarządzanie pieniędzmi publicznymi*, Wyd. Diffin, Warszawa 2007,

³ Lubińska T., *Nowe zarządzanie publiczne – skuteczność i efektywność. Budżet zadaniowy w Polsce*, Wyd. Diffin, Warszawa 2009,

zestawienie odpowiednio wydatków budżetu państwa lub kosztów jednostki sektora finansów publicznych sporządzone według funkcji państwa, oznaczających poszczególne obszary działań państwa, oraz: a) zadań budżetowych grupujących wydatki według celów, b) podzadań budżetowych grupujących działania umożliwiające realizację celów zadania, w ramach którego podzadania te zostały wyodrębnione - wraz z opisem celów tych zadań i podzadań, a także z bazowymi i docelowymi miernikami stopnia realizacji celów działalności państwa, oznaczającymi wartościowe, ilościowe lub opisowe określenie bazowego i docelowego poziomu efektów z poniesionych nakładów. Dotychczasowy zakres odpowiedzialności podczas realizacji budżetu państwa skupiony był na zapewnieniu zgodności z prawem budżetowym oraz utrzymaniu wydatków na poziomie zgodnym z zatwierdzonym budżetem. Programowanie budżetu w poszczególnych jego częściach obejmowało głównie zapewnienie płatności wynagrodzeń i innych prawem przewidzianych świadczeń. Planowanie wydatków w ramach budżetu państwa przy zastosowaniu obowiązującej klasyfikacji budżetowej⁴ oparte jest o dane wejściowe (czyli niezbędne nakłady) z pominięciem określenia spodziewanych rezultatów oraz ich kosztów. Dane o koniecznych nakładach skupiają się na tym co było zawarte w budżecie poprzedniego roku, a ponadto zwykle stanowią próbę maksymalnego zwiększenia kwoty budżetu w dziale (często na zwiększenie zatrudnienia, podniesienie zarobków, czy też wydatki pośrednie). Dotychczasowa klasyfikacja przewidująca podział transakcji według części (w większości odpowiadających działom administracji rządowej), działów oraz rozdziałów i paragrafów, wg. raportu Banku Światowego⁵ stanowi pozostałość planowania centralnego. Klasyfikacja ta przedstawia pozycje, na które wydawane są środki, ale nie ujawnia ich celów i przeznaczenia.

Niezbędne jest więc właściwe przeprowadzenie oraz dokończenie wdrożenia budżetu zadaniowego koncentrującego się na definiowaniu jasno określonych celów. Tego typu budżet zadaniowy jest powszechnie w świecie akceptowanym narzędziem dla zarządzania publicznego poprzez cele. Budżet w układzie zadaniowym powinien więc definiować określone cele zmierzające do rozwiązywania priorytetowych problemów społeczno – gospodarczych oraz zapewniać właściwe i skuteczne prowadzenie polityk rozwoju⁶. Budżet zadaniowy zorientowany jest na osiąganie określonych rezultatów powinien dostarczyć decydom narzędzi instytucjonalnych dla sprawnego i merytorycznie poprawnego prowadzenia procesu decyzyjnego. Definiowanie polityk oraz narzędzi skutecznie je wdrażających powinno być nierozzerwalnie związane z samym przygotowaniem budżetu⁷.

W związku z wdrażaniem budżetu zadaniowego rola Ministrów oraz ich resortowych administracji (jednostki w dziale) powinna więc – w obszarze zarządzania publicznego - ulec znaczącemu przeobrażeniu. Ministrowie i ich urzędnicy – z administratora realizacji

⁴ Została ona określona w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. Dz. U. z 2010 r., Nr 38, poz. 207 ze zm.

⁵ "Poland - Toward a Fiscal Framework for Growth", January 21, 2003. Raport No 25033-POL.

⁶ Czaputowicz J., *Administracja publiczna. Wyzwania w dobie integracji europejskiej*, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2008,

⁷ Postuła M., Perczyński P., *Budżet zadaniowy w administracji publicznej*, Wyd. Ministerstwo Finansów 2008,

działań zapisanych w ustawach, w tym administratora pełnego wydatkowania środków przyjętych na dany rok w ustawie budżetowej, powinni stać się menadżerami polityk rozwoju. Najistotniejszym – w aspekcie programowania - procesem dla Ministrów stałby się proces identyfikacji wyzwań rozwojowych, określania problemów z tym związanych oraz ustalania priorytetów rozwojowych, a następnie identyfikowania najbardziej efektywnych działań służących osiągnięciu danego zbioru celów. Dopiero rezultaty tak zbudowanego procesu pozwoliłyby na przygotowanie budżetu, który to proces służyłby do ujednoczenia celów i polityki rządu z dostępnymi rządowi zasobami. Tego typu proces budżetowy powinien znacząco wzmocnić relacje pomiędzy finansowaniem a osiągniętymi rezultatami (produktami i wynikami) poprzez systematyczne korzystanie z informacji o dokonaniach, oraz spowodować wzrost alokacyjnej i technicznej skuteczności wydatków publicznych.

Na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych skonsolidowany plan wydatków na rok budżetowy i dwa kolejne lata państwowych jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych, sporządzany w układzie zadaniowym można interpretować jako budżet zadaniowy. Budżet zadaniowy po raz pierwszy zostanie opracowany na 2013 rok.

Wdrożenie budżetu zadaniowego zostało zapisane w *Programie Konwergencji. Aktualizacji 2005* oraz w *Krajowym Programie Reform na lata 2005-2008*. Dla usprawnienia procesu koordynacji opracowano *Harmonogram prac nad budżetem zadaniowym na lata 2008-2015*, zawierający zestawienie planowanych prac, mających na celu wdrożenie budżetu zadaniowego oraz wieloletniego planowania finansowego. Równocześnie przygotowano także dwa uzupełniające się projekty systemowe współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Priorytetu V Dobre Rządzenie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, działania 5.1 „Wzmocnienie potencjału administracji rządowej”, mające na celu wsparcie procesu wdrażania budżetu zadaniowego, w tym m.in. organizację szkoleń dla dysponentów w tym zakresie.

Z uwzględnieniem powyższych dokumentów w 2008 r. opracowano nową metodologię budżetu zadaniowego, która zamieszczona została w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 9 maja 2008 roku w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2009 (Dz. U. z 2008 r. Nr 87, poz. 537). Na tej podstawie przygotowane zostało uzasadnienie do projektu ustawy budżetowej na rok 2009, w którym nie tylko ujęto wydatki wszystkich dysponentów, ale także ich projekcję na dwa kolejne lata budżetowe (tj. na rok 2010 i rok 2011). Dane zaprezentowane w zadaniowym planie wydatków wykorzystano także na potrzeby opracowania zestawienia programów wieloletnich zamieszczonego w załączniku 12 do ustawy budżetowej. Zestawienie to zostało poszerzone o informacje dotyczące planowanych efektów realizacji celów poszczególnych programów.

Regulacje prawne dotyczące budżetu zadaniowego wprowadzone z dniem 1.01.2006 r. poprzez nowelizację ustawy o finansach publicznych z 2005 r. dotyczyły jedynie prezentowania – w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej bądź sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa – zadaniowego planu wydatków. W aktualnie obowiązującej *ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* zdefiniowano

pojęcie „układu zadaniowego”, jak również określono zasady i tryb przygotowania budżetu państwa w tym układzie. Wprowadzono także regulacje umożliwiające kompleksowe wdrożenie instytucji budżetu zadaniowego, w tym w szczególności dotyczące:

- planowania wieloletniego,
- ewidencji wykonania budżetu w układzie zadaniowym (plan kont),
- sprawozdawczości z wykonania budżetu w układzie zadaniowym (stosowna delegacja dla Ministra Finansów),
- kontroli efektywności i skuteczności realizacji budżetu zadaniowego.

Ustawa o finansach publicznych obowiązująca od 1.01.2010 r. nałożyła obowiązek planowania zadaniowego na agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej, dysponentów państwowych funduszy celowych oraz inne państwowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych. Rozszerzony został również zakres przedmiotowy poprzez wprowadzenie prawnego obowiązku prezentacji w ustawie budżetowej – w formie zadaniowej – inwestycji wieloletnich.

W 2009 r. Ministerstwo Finansów opracowało również jednolite zasady definiowania celów zadań i podzadań w budżecie zadaniowym, które zostały ogłoszone w *Komunikacie Ministra Finansów nr 9 z dnia 17 czerwca 2009 roku w sprawie standardów definiowania celów dla jednostek sektora finansów publicznych w zadaniowym planie wydatków na rok 2010* oraz - dla 2011 r. w *Komunikacie Ministra Finansów nr z dnia 12 kwietnia 2010 roku w sprawie standardów definiowania celów dla jednostek sektora finansów publicznych w zadaniowym planie wydatków na rok 2011*⁸.

Zgodnie z cyt. ustawą o finansach publicznych przygotowane zestawienie zadań i celów priorytetowych na dany rok budżetowy sporządzone w układzie zadaniowym dołącza się do uzasadnienia projektu ustawy budżetowej. Rada Ministrów uchwała projekt ustawy budżetowej i wraz z uzasadnieniem przedkłada go Sejmowi. Natomiast wdrożenie instytucji budżetu zadaniowego w postaci przygotowania skonsolidowanego planu wydatków na rok budżetowy i dwa kolejne lata sporządzonego w układzie zadaniowym i dołączonego do uzasadnienia projektu ustawy budżetowej, nastąpi dla projektu ustawy budżetowej na 2013 rok. W uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej na 2011 r. zapisano: „Wprowadzenie budżetu zadaniowego jest jednym z głównych elementów reformy finansów publicznych w Polsce. Jest działaniem mającym na celu wdrożenie nowoczesnych metod zarządzania finansami państwa, umożliwiającym poprawę celowości, efektywności i skuteczności wydatków publicznych. Jest to szczególnie istotne w obecnych trudnych dla finansów publicznych czasach, gdyż wzmacnia efektywność i transparentność polityk państwa. Wejście w życie z dniem 1.01.2010 r. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych umożliwiło kontynuację i przyspieszenie reformy oraz zwiększenie znaczenia budżetu zadaniowego poprzez silniejsze umocowanie go w ustawodawstwie.”

---

⁸ Dz. Urz. MF z 2010r, Nr 5, poz. 22.

Tryb opracowywania budżetu państwa w układzie zadaniowym

Stosownie do art. 138 ust.2 cyt. ustawy o finansach publicznych materiały do projektu ustawy budżetowej opracowują i przedstawiają Ministrowi Finansów ministrowie, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie i inni dysponenci części budżetowych. Minister Finansów kierując się koniecznością uwzględnienia klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych, opracowania budżetu w układzie zadaniowym oraz zakresem podmiotowym i przedmiotowym spraw wymagających ujęcia w projekcie ustawy budżetowej określa w tzw. nocie budżetowej, tj. w rozporządzeniu, szczegółowy sposób, tryb i terminy opracowania niezbędnych materiałów, takich jak:

- plany rzeczowe zadań realizowanych ze środków budżetowych,
- projekty planów dochodów i wydatków poszczególnych części budżetowych na rok budżetowy,
- zestawienie programów wieloletnich,
- wykaz wydatków związanych z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej oraz innych programów, projektów i zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2,
- wzory formularzy,
- projekty rocznych planów finansowych jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 14, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest organ administracji rządowej,
- materiały do opracowania zestawienia zadań i celów priorytetowych na dany rok budżetowy i skonsolidowanego planu wydatków na rok budżetowy i dwa kolejne lata państwowych jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 cyt. ustawy o finansach publicznych, sporządzanego w układzie zadaniowym⁹.

W rozdziale do załącznika 76 do noty budżetowej na 2011 r. w ramach wydatków w budżecie zadaniowym wymienione zostały **22 funkcje państwa** i w odniesieniu do każdej wskazano, jaką działalność i których dysponentów obejmuje. W ramach każdej funkcji państwa wyróżnia się zadania, podzadania i działania, tj.:

- **zadanie** jest zespołem podzadań, realizowanych przez jedną lub kilka instytucji, finansowanych z budżetu państwa lub innych źródeł publicznych, którego celem jest osiągnięcie określonego ilościowo lub jakościowo efektu. Zadanie obejmuje całość wykonywanych lub zleczanych przez jednostki podsektora rządowego i podsektora ubezpieczeń społecznych, w danej dziedzinie działań, pogrupowanych w podzadania. zadanie może jednocześnie obejmować działania finansowane w całości ze źródeł krajowych i działania realizowane w ramach programów operacyjnych, o których mowa w rozdziale 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹⁰;

---

⁹ Zgodnie z zapisem art. 1 ustawy przepisów wprowadzających ustawę o finansach publicznych skonsolidowany plan wydatków na rok budżetowy i dwa kolejne lata państwowych jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14, sporządzany w układzie zadaniowym, o którym mowa w art. 142 pkt 11 uofp, będzie sporządzany od 2013 roku.

¹⁰ Dz.U.09.84.712 j.t.

- **podzadanie** jest grupą działań wyodrębnioną w ramach jednego zadania, których realizacja wpływa na osiągnięcie celów określonych na szczeblu zadania.

- **działanie** jest najniższą jednostką klasyfikacji zadaniowej o charakterze operacyjnym, stanowiącą podstawowy element służący do osiągnięcia celu podzadania, obligatoryjnie wykazywaną przez dysponentów, nie ujmowaną w budżecie państwa.

Na podstawie art. 141 ustawy o finansach publicznych Rada Ministrów uchwała projekt ustawy budżetowej i wraz z uzasadnieniem przedkłada go Sejmowi w terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, dołączając do projektu uzasadnienie zawierające m.in. (art. 142) zestawienie zadań i celów priorytetowych na dany rok budżetowy. Od 2012 r. w uzasadnieniu zawarty będzie także skonsolidowany plan wydatków na rok budżetowy i dwa kolejne lata państwowych jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych, sporządzany w układzie zadaniowym.

Ewidencja księgowa i sprawozdawczość oraz informacja o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym

Zasady ewidencji księgowej związane z wykonaniem budżetu w układzie zadaniowym określa rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹¹, które wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku. W § 15 ust. 2 cyt. rozporządzenia określono, że: „Zakładowy plan kont powinien zapewnić ewidencję wykonania budżetu w układzie zadaniowym. Operacje dotyczące wykonania budżetu w układzie zadaniowym mogą być ewidencjonowane na kontach, na których są ujmowane operacje według podziałek klasyfikacji budżetowej”.

Stosownie do art. 41 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, który wejdzie w życie 1 stycznia 2012 roku, Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje, formy, terminy i sposoby sporządzania przez państwowe jednostki budżetowe, dysponentów państwowych funduszy celowych, agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej oraz państwowe osoby prawne, o których mowa w art. 9 pkt 14, sprawozdań z wykonania planów finansowych w układzie zadaniowym.

Rada Ministrów na podstawie art. 182 ust. 2 ustawy o finansach publicznych przedstawia Sejmowi i Najwyższej Izbie Kontroli, w terminie do dnia 31 maja roku następnego, roczne sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej oraz m.in. informację o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym.

Zgodnie z art. 182 ust. 6 ustawy o finansach publicznych informacja ta powinna zawierać:

- omówienie realizacji planu wydatków w układzie zadaniowym, w tym realizacji założonych celów,

---

¹¹ Dz. U. z 2010 r., Nr 128, poz. 861.

- zestawienie planowanych i poniesionych wydatków na realizację zadań,
- zestawienie planowanych i poniesionych wydatków na realizację podzadań,
- zestawienie planowanych i osiągniętych wartości mierników stopnia realizacji celów.

Zadania w zakresie wdrażania budżetu zadaniowego dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z uwzględnieniem zadań i podzadań funkcji państwa 21 – Polityka rolna i rybacka

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów¹² Prezes Rady Ministrów określając szczegółowy zakres działania ministra kierującego określonym działem administracji rządowej: wskazuje, z uwzględnieniem przepisów o działach administracji rządowej, dział lub działy, którymi kieruje minister oraz określa, z zastrzeżeniem przepisów odrębnych, zakres uprawnień ministra jako dysponenta wyodrębnionej lub wyodrębnionych części budżetu państwa. Minister kierujący określonym działem administracji rządowej ustala, w drodze obwieszczenia, wykaz jednostek organizacyjnych jemu podległych lub przez niego nadzorowanych. Obwieszczenie ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Zgodnie z art. 34 ww. ustawy Minister kieruje, nadzoruje i kontroluje działalność podporządkowanych organów, urzędów i jednostek. W szczególności w tym zakresie: tworzy i likwiduje jednostki organizacyjne, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej; powołuje i odwołuje kierowników jednostek organizacyjnych, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej; organizuje kontrolę sprawności działania, efektywności gospodarowania oraz przestrzegania prawa przez jednostki organizacyjne. Minister nadzoruje i kontroluje działalność organów i jednostek, w stosunku do których uzyskał uprawnienia nadzorcze na podstawie przepisów ustawowych - na zasadach określonych w tych przepisach.

Minister, w celu dostosowania do polityki ustalonej przez Radę Ministrów zasad i kierunków działania podległych lub nadzorowanych centralnych organów administracji rządowej, innych urzędów lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, może wydawać kierownikom urzędów centralnych oraz kierownikom innych urzędów i jednostek organizacyjnych wiążące ich wytyczne i polecenia (art. 34 ww. ustawy). Przepisów dotyczących wytycznych i poleceń nie stosuje się do organów, urzędów i jednostek organizacyjnych wchodzących w skład zespolonej administracji rządowej, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Minister zapewnia współdziałanie podległych urzędów centralnych (art. 35 ust. 3 ww. ustawy).

Prezes Rady Ministrów, w drodze zarządzenia, nadaje ministerstwu statut, w którym określa jego szczegółową strukturę organizacyjną. Minister natomiast ustala, w drodze zarządzenia, regulamin organizacyjny ministerstwa określający zakres zadań i tryb pracy komórek organizacyjnych ministerstwa oraz, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej, jednostek podległych i nadzorowanych przez ministra. Dyrektor Generalny zatwierdza wewnętrzne regulaminy organizacyjne komórek organizacyjnych

---

¹² Dz. U. z 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm. t.j.

ministerstwa oraz, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej, jednostek organizacyjnych podległych ministrowi.

Zakres działów administracji rządowej, zwanych dalej "działami", oraz właściwość ministra kierującego danym działem określa ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej¹³. Ministra kierującego określonym działem określa się jako **ministra właściwego** do spraw oznaczonych nazwą danego działu, określoną w art. 5. Minister kierujący działem administracji rządowej jest właściwy w sprawach z zakresu administracji rządowej określonych w ustawie, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych w odrębnych przepisach do kompetencji innego organu. Ministrowie właściwi do spraw oznaczonych nazwą danego działu mogą wykonywać inne zadania i kompetencje, jeżeli przewidują to przepisy odrębne (art. 4 ww. ustawy).

W rozdziale 2 ww. ustawy „Klasyfikacja działów administracji rządowej” wskazano nazwy działów¹⁴ oraz sprawy wchodzące w zakres poszczególnych działów.

Zgodnie z art. 36 ww. zadania i kompetencje ministra kierującego określonym działem w stosunku do organów, w tym terenowych organów administracji rządowej i jednostek organizacyjnych jemu podległych lub przez niego nadzorowanych, określają przepisy odrębne.

W celu realizacji swoich zadań minister kierujący określonym działem współdziała, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach oraz w zakresie wynikającym z potrzeb danego działu, z innymi członkami Rady Ministrów oraz innymi organami administracji rządowej i państwowymi jednostkami organizacyjnymi, organami samorządu terytorialnego, jak również z organami samorządu gospodarczego, zawodowego, związków zawodowych i organizacji pracodawców oraz innych organizacji społecznych i przedstawicielstw środowisk zawodowych i twórczych (art. 38 ww. ustawy).

Katalog funkcji, zadań, podzadań i działań zaplanowanych na 2012 r. w ramach budżetu zadaniowego określony został w załączniku nr 69 do zarządzenia Ministra Finansów. W ramach funkcji państwa 21 – Polityka rolna i rybacka wyszczególnione zostały w ramach budżetu zadaniowego następujące zadania przeznaczone do realizacji w 2012 r. dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tj.:

Funkcja państwa 21 – Polityka rolna i rybacka	Zadanie 21.1	Rozwój produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych
	Zadanie 21.2	Rozwój produkcji zwierzęcej i hodowla zwierząt
	Zadanie 21.3	Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego

¹³ j.t. Dz. U. z 2007 r., Nr 65, poz. 437 ze zm.

¹⁴ W art. 5 ustawy o finansach publicznych wymieniono następujące działy administracji rządowej: administracja publiczna; budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa; budżet; finanse publiczne; gospodarka; gospodarka morską; gospodarka wodna; instytucje finansowe; informatyzacja; członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej; kultura i ochrona dziedzictwa narodowego; kultura fizyczna; łączność; nauka; obrona narodowa; oświata i wychowanie; praca; rolnictwo; rozwój wsi; rozwój regionalny; rynki rolne; rybołówstwo; Skarb Państwa; sprawiedliwość; szkolnictwo wyższe; transport; turystyka; środowisko; rodzina; sprawy wewnętrzne; wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne; zabezpieczenie społeczne; sprawy zagraniczne; zdrowie.

	Zadanie 21.4	Kształtowanie ustroju rolnego państwa oraz rolnictwo ekologiczne i żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności
	Zadanie 21.5	Wspieranie infrastruktury wsi
	Zadanie 21.6	Wspieranie rybactwa śródlądowego i rybołówstwa morskiego
	Zadanie 21.7	Realizacja Wspólnej Polityki Rolnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 marca 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2011.

Funkcje kontroli zarządczej

Kontrola zarządcza rozumiana jako kontrola wewnętrzna jest procesem dynamicznym i integralnym, który musi być ciągle dostosowywany do zmian w organizacji. Według definicji INTOSAI - Międzynarodowej Organizacji Najwyższych Organów Kontroli - kontrola wewnętrzna (*ang. internal control*) jest narzędziem zarządzania wykorzystywanym do uzyskania racjonalnej pewności, że cele zarządzania zostały osiągnięte.

Kontrola wewnętrzna według „Wytocznych w sprawie standardów kontroli wewnętrznej w sektorze publicznym” INTOSAI jest integralnym procesem, na który ma wpływ kierownictwo jednostki oraz jej personel. Jest ona zaprojektowana tak, aby odnosić się do ryzyk i dawać rozsądne zapewnienie, że działania jednostki skierowane na wypełnianie jej misji pomagają jej również w osiągnięciu następujących ogólnych celów, tj.:

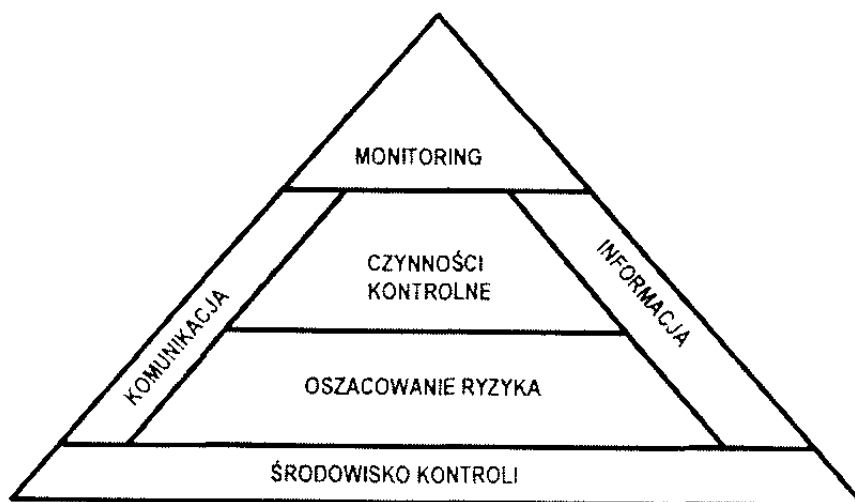
- prowadzenie uporządkowanej, etycznej, gospodarnej, skutecznej i wydajnej działalności,
- wypełnianie obowiązków związanych z odpowiedzialnością,
- zgodność z prawem i przepisami,
- ochrona zasobów przed utratą, niewłaściwym wykorzystaniem i zniszczeniem.

Kierownictwo i personel wszystkich szczebli muszą mieć współdziałal w tym procesie odnoszenia się do ryzyk i dawania rozsądnego zapewnienia o osiągnięciu misji jednostki i jej ogólnych celów. Kontrolę finansową należy określić jako część systemu kontroli wewnętrznej w danej jednostce dotyczącą procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych oraz gospodarowaniem mieniem. Należy też zaznaczyć, że w praktyce wszystkie obszary funkcjonowania jednostki, są zawsze w pewnym stopniu powiązane co najmniej z jednym z powyższych procesów. Pojęcie kontroli finansowej należy zatem utożsamić z pojęciem kontroli wewnętrznej w ujęciu międzynarodowych standardów.

System kontroli finansowej powinien być wbudowany w strukturę jednostki. Skuteczność kontroli finansowej wymaga, aby zadania z nią związane dotyczyły bieżącej działalności jednostki, tj. stanowiły część codziennych zadań wykonywanych przez pracowników na wszystkich szczeblach organizacyjnych. System kontroli finansowej nie zamyka się wyłącznie w procedurach, instrukcjach czy zarządzeniach kierownictwa. Skuteczność kontroli finansowej zależy od sposobu, w jaki kierownictwo i pracownicy jednostki wykonują obowiązki z nią związane. System kontroli finansowej,

jako narzędzie wspomagające kierowanie jednostką, z uwagi na ograniczenia swojej skuteczności, nie może dać całkowitej pewności, że cele jednostki zostaną osiągnięte. Jednak pomimo tych ograniczeń, za pomocą skutecznego systemu kontroli finansowej można uzyskać rozsądny stopień pewności, że jednostka osiągnie swoje cele. Elementy kontroli wewnętrznej model COSO (*The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission*) przedstawia rys. 1

Rys. 1. Model kontroli zarządczej w sektorze finansów publicznych

Źródło: opracowanie własne

W celu zapewnienia realizacji celów i zadań w jednostce sektora finansów publicznych w sposób właściwy, a więc zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, należy przyjąć różnorodne działania, których to ogół stanowi kontrolę zarządczą (art. 68 cyt. ustawy o finansach publicznych). W myśl przepisów art. 69 ust. 1 cyt. ustawy o finansach publicznych, kontrola zarządcza w sektorze finansów publicznych powinna funkcjonować na dwóch poziomach. Podstawowym poziomem funkcjonowania kontroli zarządczej w całym sektorze finansów publicznych jest jednostka sektora finansów publicznych (I poziom kontroli zarządczej). Za funkcjonowanie kontroli zarządczej w jednostce odpowiedzialny jest jej kierownik. Ponadto w ramach administracji rządowej powinna funkcjonować kontrola zarządcza na poziomie działu administracji rządowej (II poziom kontroli zarządczej). Za funkcjonowanie kontroli zarządczej na tym poziomie odpowiada minister kierujący danym działem administracji rządowej. W komunikacie nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz.U.MF.15.2009.84) zapisano „Biorąc pod uwagę określoną w art. 68 ust. 1 ustawy definicję kontroli

zarządczej, za najistotniejszy element kontroli zarządczej w dziale administracji rządowej należy uznać system wyznaczania celów i zadań dla jednostek w danym dziale administracji rządowej (...), a także system monitorowania realizacji wyznaczonych celów i zadań. (...) Zadania te powinny być realizowane w ramach i na podstawie kompetencji przyznanych ministrom (...).”

Dla realizacji zadań ministra w badanym obszarze istotne będą następujące standardy kontroli zarządczej określone w ww. Komunikacie Ministra Finansów:

Standard nr 3 „Struktura organizacyjna”, który stanowi - „*Struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań. Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny.*”

Standard nr 6 „Określanie celów i zadań, monitorowanie i ocena ich realizacji”, który stanowi - „*Cele i zadania należy określać jasno i w co najmniej rocznej perspektywie. Ich wykonanie należy monitorować za pomocą wyznaczonych mierników. W jednostce nadrzędnej lub nadzorującej należy zapewnić odpowiedni system monitorowania realizacji celów i zadań przez jednostki podległe lub nadzorowane. Zaleca się przeprowadzanie oceny realizacji celów i zadań uwzględniając kryterium oszczędności, efektywności i skuteczności. Należy zadbać, aby określając cele i zadania wskazać także jednostki, komórki organizacyjne lub osoby odpowiedzialne bezpośrednio za ich wykonanie oraz zasoby przeznaczone do ich realizacji.*”

Standard nr 16 „Bieżąca informacja”, który stanowi – „*Osobom zarządzającym i pracownikom należy zapewnić, w odpowiedniej formie i czasie, właściwe oraz rzetelne informacje potrzebne do realizacji zadań.*”

Standard nr 17 „Komunikacja wewnętrzna”, który stanowi – „*Należy zapewnić efektywne mechanizmy przekazywania ważnych informacji w obrębie struktury organizacyjnej jednostki oraz w obrębie działu administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.*”

Standard nr 18 „Komunikacja zewnętrzna”, który stanowi – „*Należy zapewnić efektywny system wymiany ważnych informacji z podmiotami zewnętrznymi mającymi wpływ na osiągnięcie celów i realizację zadań.*”

W każdej jednostce sektora finansów publicznych określone zostały procedury kontroli zarządczej w formie zarządzenia kierownika jednostki sektora finansów publicznych z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej w sektorze publicznym określonych w komunikacie nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz.U.MF.15.2009.84). Kontrolę wewnętrzną należy rozumieć jako zbiór procedur i mechanizmów organizacyjnych. W cyt. komunikacie nr 23 standardy kontroli zarządczej zostały przedstawione w pięciu grupach:

- środowisko wewnętrzne,
- cele i zarządzanie ryzykiem,
- mechanizmy kontroli,
- informacja i komunikacja,
- monitorowanie i ocena

W systemie kontroli zarządczej istotną rolę odgrywa samoocena dokonywana, co najmniej raz w roku przez osoby zarządzające i pracowników jednostki, ujęta w ramy

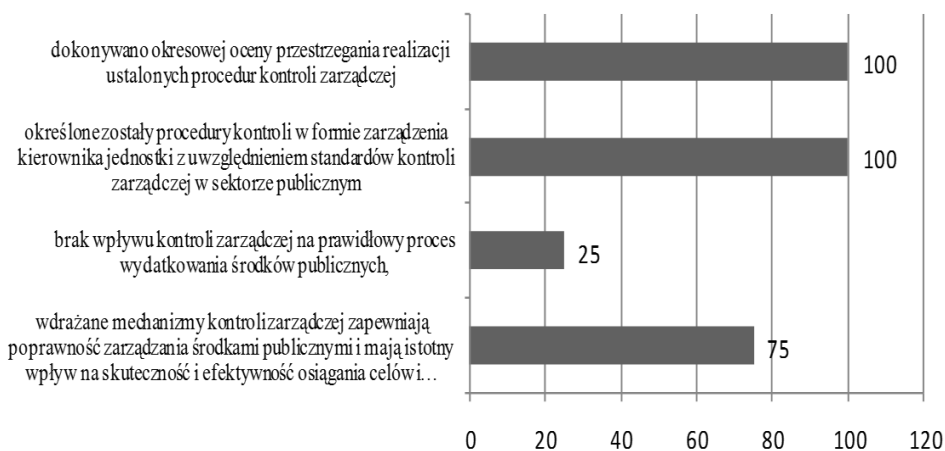
procesu odrębnego od bieżącej działalności i udokumentowana. Zarządzanie ryzykiem to kolejny istotny udokumentowany etap w procesie kontroli zarządczej.

Informacja o stanie kontroli zarządczej powinna być prowadzona na podstawie :

- monitorowania,
- samooceny,
- audytu wewnętrznego (obiektywna i niezależna ocena kontroli zarządczej),
- kontroli.

Wyniki badań ankietowych¹⁵ przeprowadzonych w jednostkach sektora finansów publicznych w woj. podkarpackim wykazały, że w zdecydowanej większości (75% wskazań) wdrażane mechanizmy kontroli zarządczej zapewniają poprawność zarządzania środkami publicznymi i mają istotny wpływ na skuteczność i efektywność osiągania celów i zadań w jednostce. Pozostała grupa ankietowanych (25%) wskazywała na brak wpływu kontroli zarządczej na prawidłowy proces wydatkowania środków publicznych, podając że system kontroli wbudowany jest w strukturę jednostki, a zadania z zakresu nadzoru zapisane zostały dla poszczególnych pracowników realizujących wydatki publiczne. W związku z powyższym pracownicy jednostki wypełniając obowiązki na przydzielonych stanowiskach pracy wdrażają kolejne etapy kontroli zarządczej (rys. 2).

Rys. 2. Ocena wpływu mechanizmów kontroli zarządczej na prawidłowy proces gospodarowania środkami publicznymi w wybranych jednostkach sektora finansów publicznych w woj. podkarpackim (% wskazań)

Źródło: wyniki badań ankietowych

¹⁵ Badania ankietowe wg ustalonego kwestionariusza pytań przeprowadzono w 2011 r. w 10 jednostkach sektora finansów publicznych funkcjonujących w woj. podkarpackim

W każdej badanej jednostce sektora finansów publicznych określone zostały procedury kontroli w formie zarządzenia kierownika jednostki z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej w sektorze publicznym określonych w komunikacie nr 23 Ministra Finansów. W ankietowanych jednostkach sektora finansów publicznych dokonywano okresowej oceny przestrzegania realizacji ustalonych procedur, wskazywano obszary największego ryzyka wystąpienia nieprawidłowości.

Niewypełnienie lub niewłaściwa realizacja obowiązków w zakresie kontroli zarządczej objęta jest odpowiedzialnością za naruszenie dyscypliny finansów publicznych na podstawie znowelizowanej ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 1114 z późn. zm.). Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest:

1. dopuszczenie do uszczuplenia wpływów należnych Skarbowi Państwa, jednostce samorządu terytorialnego lub innej jednostce sektora finansów publicznych wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie kontroli zarządczej (art. 5 ust. 2 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych),
2. dopuszczenie do dokonania wydatku powodującego przekroczenie kwoty wydatków ustalonej w rocznym planie finansowym jednostki wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie kontroli zarządczej (art. 11 ust. 2),
3. dopuszczenie do niewykonania zobowiązania jednostki, którego termin płatności upłynął, wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie kontroli zarządczej (art. 16 ust. 2);
4. dopuszczenie do popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych, związanego z udzieleniem zamówienia publicznego wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie kontroli zarządczej (art. 17 ust. 7),
5. dopuszczenie przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych do popełnienia naruszenia dyscypliny finansów publicznych związanego z udzieleniem koncesji na roboty budowlane lub usługi, wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie kontroli zarządczej (art. 17a ust. 5).

Literatura:

- Postuła M., Perczyński P., *Budżet zadaniowy w administracji publicznej*, wyd. Ministerstwo Finansów 2008,
- Lubińska T., *Budżet zadaniowy w Polsce. Reorientacja z wydatkowania na zarządzanie pieniędzmi publicznymi*, Wyd. Diffin, Warszawa 2007,
- Lubińska T., *Nowe zarządzanie publiczne – skuteczność i efektywność. Budżet zadaniowy w Polsce*, Wyd. Diffin, Warszawa 2009,
- Owsiak S., *Budżet władz lokalnych*, Wyd. PWE, Warszawa 2002,
- Owsiak S., *Planowanie budżetowe a alokacja zasobów*, Wyd. PWE, Warszawa 2008,
- Kotler P., Lee N., *Marketing w sektorze publicznym. Mapa drogowa wyższej efektywności.*, Wydawnictwa akademickie i Profesjonalne, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa 2008,
- Hausner J., *Zarządzanie publiczne*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2008,

Czaputowicz J., *Administracja publiczna. Wyzwania w dobie integracji europejskiej*, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2008,
Misiąg W., *Wzorowy urząd czyli jak usprawnić administrację samorządową, jak mierzyć jej zadania i wyniki*, Wyd. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2005,
Filipiak B., *Metodyka kompleksowej oceny gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego*, Wyd. Diffin, Warszawa 2009,
Opolski K., Modzelewski P., *Zarządzanie jakością w usługach publicznych*, Wyd. CeDeWu, Warszawa 2008,
Unlocking Public Value. A New Model for Achieving High Performance In Public Service Organizations, Martin Cole, Greg Parston, Accenture LLP., 2006,
Measuring Performance in Public and Nonprofit Organizations, Theodore H. Poister, John Wiley & Sons, 2003,
Performance budgeting in OECD countries, red. T. Curristine OECD, Paris 2007,
Performance Budgeting. Linking funding to results, red. M. Robinson, IMF, New York: Palgrave 2007.

Obowiązujące akty prawne w zakresie realizacji budżetu państwa w układzie zadaniowym:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.97.78.483 ze zm).
Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, ze zm.)
Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U.03.24.199 j.t. ze zm.)
Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.09.157.1240 ze zm.)
Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (.t. Dz. U. z 2007 r., Nr 65, poz. 437 ze zm)
Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 ze zm).
Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.09.84.712 j.t.)
Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 marca 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2011 (Dz.U.10.42.245).
Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U.10.20.103.)
Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 września 2010 r. w sprawie planu działalności i sprawozdania z jego wykonania (Dz.U.10.187.1254.)
Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.10.128.861.)
Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz.Urz.MF.09.15.84) .
Komunikat Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2010 r w sprawie standardów definiowania celów dla jednostek sektora finansów publicznych w zadaniowym planie wydatków na rok 2011 (Dz. Urz. MF Nr 8, poz. 48),
Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. z 2007, Nr 216, poz.1599).

Summary

Pursuant to the provisions of the Act on Public Finances, managerial control in the units of public finance sector comprises overall activities taken within the unit in order to ensure the achievement of aims and tasks in a legal, effective, cost-efficient and timely manner. Standards of managerial control for the public finance sector, pursuant to international standards (INTOSAI) have been defined in the form of an announcement and published in the Official Journal of the Minister of Finance.

Ensuring the functioning of adequate, effective and efficient managerial control lies within the scope of minister's duties, via subordinate government administration departments, commune head (mayor, head of the territorial unit government) and the head of the public finance sector unit. Failure to fulfil or incorrect fulfilment of the duties in the area of managerial control is subject to liability for breaching the public finance discipline pursuant to the act dated 17 December 2004 on liability for breaching the public finance discipline.

Informacje o autorze:

dr Alina Walenia

Wydział Ekonomii

Uniwersytet Rzeszowski

e-mail: alinawalenia@poczta.onet.pl